TEISINGUMO TEISMO (ketvirtoji kolegija) SPRENDIMAS

2017 m. liepos 26 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Elektroniniai ryšiai – Telekomunikacijų paslaugos – Direktyvos 2002/20/EB, 2002/21/EB ir 2002/77/EB – Vienodas požiūris – Kiekvienam analoginių radijo dažnių turinčiam operatoriui skirtinų skaitmeninių radijo dažnių skaičiaus nustatymas – Atsižvelgimas į neteisėtai naudotus analoginius radijo dažnius – Turėtų analoginių radijo dažnių skaičiaus ir gautų skaitmeninių radijo dažnių skaičiaus atitikimas“

Byloje C-112/16

dėl *Consiglio di Stato* (Valstybės Taryba, Italija) 2015 m. liepos 2 d. nutarties, kurią Teisingumo Teismas gavo 2016 m. vasario 24 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Persidera SpA

prieš

Autorità per le Garanzie nelle Comunicazioni,

Ministero dello Sviluppo economico, delle Infrastrutture e dei Trasporti,

dalyvaujant

Radiotelevisione italiana SpA (RAI),

Reti Televisive Italiane SpA (RTI),

Elettronica Industriale SpA,

Television Broadcasting System Spa,

Premiata Ditta Borghini e Stocchetti di Torino Srl,

Rete A SpA,

Centro Europa 7 Srl,

Prima TV SpA,

Sky Italia Srl,

Elemedia SpA,

* Proceso kalba: italų.

TEISINGUMO TEISMAS (ketvirtoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas T. von Danwitz, teisėjai E. Juhász, C. Vajda, K. Jürimäe (pranešėja) ir C. Lycourgos,

generalinė advokatė J. Kokott,

posėdžio sekretorė X. Lopez Bancalari, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2017 m. vasario 2 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

– *Persidera SpA*, atstovaujamos advokatų F. Pace, L. Sabelli ir B. Caravita di Toritto,

– Italijos vyriausybės, atstovaujamos G. Palmieri, padedamos *avvocato dello Stato* S. Fiorentino,

– *Radiotelevisione italiana SpA (RAI)*, atstovaujamos *avvocato* G. de Vergottini,

– *Reti Televisive Italiane SpA (RTI)*, atstovaujamos *avvocati* L. Medugno, G. Rossi, I. Perego, G. M. Roberti ir M. Serpone,

– *Elettronica Industriale SpA*, atstovaujamos *avvocati* G. Rossi ir L. Medugno,

– Slovėnijos vyriausybės, atstovaujamos A. Vran,

– Europos Komisijos, atstovaujamos L. Nicolae, L. Malferrari ir G. Braun,

susipažinęs su 2017 m. kovo 30 d. posėdyje pateikta generalinės advokatės išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl SESV 56, 101, 102 ir 106 straipsnių, 2002 m. kovo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2002/20/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų leidimo (Leidimų direktyva) (OL L 108, 2002, p. 21; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 29 t., p. 337), iš dalies pakeistos 2009 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/140/EB (OL L 337, 2009, p. 37) (toliau – Leidimų direktyva), 3, 5 ir 7 straipsnių, 2002 m. kovo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2002/21/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų bendrosios reguliavimo sistemos (Pagrindų direktyva) (OL L 108, 2002, p. 33; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 29 t., p. 349), iš dalies pakeistos Direktyva 2009/140 (toliau – Pagrindų direktyva), 9 straipsnio, 2002 m. rugsėjo 16 d. Komisijos direktyvos 2002/77/EB dėl konkurencijos elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų rinkose (OL L 249, 2002, p. 21; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 2 t., p. 178; toliau – Konkurencijos direktyva) 2 ir 4 straipsnių, taip pat nediskriminavimo, skaidrumo, konkurencijos laisvės, proporcingumo, veiksmingumo ir informacijos pliuralizmo principų išaiškinimo.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *Persidera SpA*, ankstesnis pavadinimas – *Telecom Italia Media Broadcasting Srl*, ginčą su *Autorità per le Garanzie nelle Communicazioni* (Ryšių reguliavimo tarnyba, Italija; toliau – AGCOM) ir *Ministero dello Sviluppo Economico, delle Infrastrutture e dei Trasporti* (Ekonominės plėtros, infrastruktūros ir transporto ministerija, Italija) dėl radijo dažnių naudojimo teisių skyrimo televizijos programoms transliuoti skaitmeniniu antžeminiu būdu.

Teisinis pagrindas

3 Naują elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų bei su jais susijusių priemonių ir paslaugų bendrąją reguliavimo sistemą (toliau – NBRS) sudaro Pagrindų direktyva ir keturios specialiosios direktyvos, tarp jų – Leidimų direktyva, kurias papildo Konkurencijos direktyva.

Pagrindų direktyva

4 Pagal Pagrindų direktyvos 2 straipsnio g punktą „nacionalinė reguliavimo institucija“ (NRI) suprantama kaip „institucija ar institucijos, kurioms valstybė narė pavedė bet kurias reguliavimo užduotis, skiriamas pagal šią direktyvą ir specifines [specialiąsias] direktyvas“. Iš šio 2 straipsnio l punkto matyti, kad Leidimų direktyva nurodyta kaip viena iš specialiųjų direktyvų.

5 Šios direktyvos 8 straipsnio 1 dalies pirmoje pastraipoje ir 4 dalies b punkte numatyta:

„1. Valstybės narės užtikrina, kad, vykdydamos šioje Direktyvoje ir specifinėse [specialiosiose] direktyvose nurodytas reguliavimo užduotis, [NRI] imtųsi visų reikiamų priemonių, skirtų šio straipsnio 2, 3 ir 4 dalyse nurodytiems tikslams pasiekti. Tokios priemonės turi būti proporcingos tiems tikslams.

<…>

4. [NRI] rūpinasi Europos Sąjungos piliečių interesais, *inter alia*:

<…>

b) užtikrindamos aukšto lygio vartotojų apsaugą <…>“

6 Minėto direktyvos 9 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatyta:

„1. Deramai atsižvelgdamos į tai, kad radijo dažniai yra viešoji gėrybė, turinti svarbią socialinę, kultūrinę ir ekonominę vertę, valstybės narės pagal 8 ir 8a straipsnius savo teritorijoje užtikrina veiksmingą elektroninių ryšių paslaugoms teikti skirtų radijo dažnių valdymą. Jos užtikrina, kad kompetentingos nacionalinės institucijos skirstytų elektroninių ryšių paslaugoms naudojamą spektrą ir suteiktų bendrąsias arba individualias teises naudoti tokius radijo dažnius remdamosi objektyviais, skaidriais, nediskriminuojančiais ir proporcingais kriterijais.

Įgyvendindamos šio straipsnio nuostatas valstybės narės turi laikytis atitinkamų tarptautinių susitarimų, įskaitant [Tarptautinės telekomunikacijų sąjungos] radijo ryšio reglamentą, ir gali atsižvelgti į viešosios tvarkos sumetimus.

2. Valstybės narės, atsižvelgdamos į tai, kad radijo dažnius reikia efektyviai ir veiksmingai naudoti, taip pat siekiant naudos vartotojams, pavyzdžiui, masto ekonomijos ir paslaugų sąveikumo, stengiasi radijo dažnių naudojimą derinti visoje [Sąjungoje]. Tai darydamos jos veikia laikydamosi 8a straipsnio ir Sprendimo Nr. 676/2002/EB (Radijo spektro sprendimas).“

Leidimų direktyva

7 Leidimų direktyvos 3 straipsnyje nustatyta:

„1. Valstybės narės užtikrina laisvę teikti elektroninių ryšių tinklus ir paslaugas laikantis šioje direktyvoje nustatytų sąlygų. Šiuo tikslu valstybės narės nekliudo įmonei teikti elektroninių ryšių tinklus ar paslaugas, išskyrus atvejus, kai tai būtina dėl [SESV] 52 straipsnio 1 dalyje nurodytų priežasčių.

2. Elektroninių ryšių tinklų ar elektroninių ryšių paslaugų teikimui gali būti taikomas bendrasis leidimas nepažeidžiant specifinių įpareigojimų, nurodytų 6 straipsnio 2 dalyje, ar naudojimo teisių, nurodytų 5 straipsnyje. Galima reikalauti, kad, prieš pradėdama naudotis teisėmis pagal leidimą, įmonė apie tai praneštų, bet negalima reikalauti, kad ji gautų [NRI] atskirą sprendimą ar kitą kokį administracinį aktą. Pranešusi, jei pranešimo reikalaujama, įmonė gali pradėti veiklą laikydamasi prireikus 5, 6 ir 7 straipsnių nuostatų dėl naudojimo teisės.

<…>“

8 Šios direktyvos 5 straipsnyje nurodyta:

„1. Valstybės narės sudaro palankesnes sąlygas naudoti radijo dažnius pagal bendrąsias teises. Prireikus valstybės narės gali suteikti individualias naudojimo teises siekdamos:

– išvengti žalingų trukdžių,

– užtikrinti paslaugų techninę kokybę,

– užtikrinti veiksmingą spektro naudojimą arba

– pasiekti kitus visuotinės svarbos tikslus, kuriuos nustatė valstybė narė laikydamasi [Sąjungos] teisės.

2. Tais atvejais, kai radijo dažnių ar numerių naudojimui būtina suteikti individualias naudojimo teises, valstybės narės įmonės prašymu suteikia tokias teises įmonėms, kad jos galėtų teikti tinklus ar paslaugas pagal 3 straipsnyje nurodytas bendrąsias teises pagal šios direktyvos 6, 7 straipsnių ir 11 straipsnio 1 dalies c punkto nuostatas ir pagal kitas taisykles, užtikrinančias tų išteklių veiksmingą naudojimą pagal [Pagrindų direktyvą].

Nepažeidžiant valstybių narių nustatytų konkrečių kriterijų ir procedūrų, pagal kuriuos radijo ir televizijos transliacijų turinio teikėjams suteikiamos radijo dažnių naudojimo teisės, kad pagal [Sąjungos] teisę būtų pasiekti visuotinės svarbos tikslai, radijo dažnių ir numerių naudojimo teisės suteikiamos laikantis atvirų, objektyvių, skaidrių, nediskriminuojančių ir proporcingų procedūrų, o radijo dažnių atveju laikomasi [Pagrindų direktyvos] 9 straipsnio nuostatų. Reikalavimo taikyti atvirą procedūrą galėtų būti nesilaikoma tais atvejais, kai norint pasiekti visuotinės svarbos [bendrojo intereso] tikslą, kurį nustatė valstybės narės laikydamosi [Sąjungos] teisės, radijo ir televizijos transliacijų turinio teikėjams svarbu suteikti individualias radijo dažnių naudojimo teises.

<…>

5. Valstybės narės neriboja suteikiamų naudojimo teisių skaičiaus, išskyrus atvejus, kai tai būtina veiksmingam radijo dažnių naudojimui pagal 7 straipsnį užtikrinti.

6. Nacionalinės kompetentingos institucijos užtikrina, kad radijo dažniai būtų naudojami rezultatyviai ir veiksmingai pagal [Pagrindų direktyvos] 8 straipsnio 2 dalį ir 9 straipsnio 2 dalį. Jos taip pat užtikrina, kad perduodant ar sukaupus radijo dažnių naudojimo teises nebūtų iškraipyta konkurencija. Dėl to valstybės narės gali imtis atitinkamų priemonių, pavyzdžiui, jos gali nustatyti įpareigojimą parduoti radijo dažnių naudojimo teises arba jas perleisti pagal nuomos sutartį.“

9 Minėtos direktyvos 7 straipsnyje, susijusiame su suteikiamų radijo dažnių naudojimo teisių skaičiaus ribojimo tvarka, numatyta:

„1. Jeigu valstybė narė svarsto, ar apriboti išduodamų radijo dažnių naudojimo teisių skaičių arba ar pratęsti išduotų teisių galiojimo trukmę pagal sąlygas, kurios skiriasi nuo tokioms teisėms taikomų sąlygų, ji, *inter alia*:

a) deramai atsižvelgia į poreikį didinti paslaugų gavėjų gaunamą naudą ir skatinti konkurencijos plėtrą;

<…>

3. Kai radijo dažnių naudojimo teisių suteikimą reikia riboti, valstybės narės tokias teises teikia remdamosi atrankos kriterijais, kurie turi būti objektyvūs, skaidrūs, nediskriminuojantys ir proporcingi. Į tokius kriterijus būtina tinkamai atsižvelgti siekiant [Pagrindų direktyvos] 8 straipsnyje nurodytų tikslų ir laikantis šios direktyvos 9 straipsnyje nurodytų reikalavimų.“

Konkurencijos direktyva

10 Konkurencijos direktyvos 2 straipsnyje, susijusiame su išimtinėmis ir specialiosiomis teisėmis elektroninių ryšių tinklų ir elektroninių ryšių paslaugoms, nustatyta:

„1. Valstybės narės neteikia ir toliau netaiko galiojančių išskirtinių arba specialiųjų teisių steigti ir (arba) teikti elektroninių ryšių tinklus arba teikti viešai prieinamas elektroninių ryšių paslaugas.

2. Valstybės narės imasi visų priemonių, būtinų užtikrinti, kad bet kuri įmonė turėtų teisę teikti elektroninių ryšių paslaugas arba steigti, plėtoti ar teikti elektroninių ryšių tinklus.

<…>

4. Valstybės narės užtikrina, kad įmonei duotas bendrasis leidimas teikti elektroninių ryšių paslaugas arba steigti ir (arba) teikti elektroninių ryšių tinklus, taip pat tokio leidimo sąlygos būtų paremtos objektyviais, nediskriminaciniais, proporcingais ir skaidriais kriterijais.

<…>“

11 Šios direktyvos 4 straipsnyje, susijusiame su dažnių naudojimo teisėmis, nurodyta:

„Nepažeisdamos specialių valstybės narės priimtų kriterijų ir procedūrų, kurias jos taiko radijo ar televizijos transliuojamo turinio paslaugų teikėjams suteikdamos teises naudoti radijo dažnius ir siekdamos bendrų interesų pagal [Sąjungos] teisę:

1. Valstybės narės neturėtų suteikti išimtinių ar specialiųjų teisių naudoti radijo dažnius elektroninių ryšių paslaugoms teikti.

2. Radijo dažnių skyrimas elektroninių ryšių paslaugoms teikti turi remtis objektyviais, skaidriais, nediskriminaciniais ir proporcingais kriterijais.“

Ginčas pagrindinėje byloje ir prejudiciniai klausimai

12 Ginčas pagrindinėje byloje susijęs su radijo dažnių skyrimu televizijos programų transliacijai skaitmeniniu antžeminiu būdu operatoriams, kurie jau buvo analoginio transliavimo radijo dažnių turėtojai ir eksploatavo analoginius kanalus. Skaitmeninė technologija pasižymi didesniu transliavimo veiksmingumu, palyginti su analogine technologija, nes suteikia galimybę vienu metu transliuoti kelias programas tuo pačiu radijo dažniu. Dėl to atsilaisvinę dažniai yra „skaitmeninis dividendas“.

13 Pereiti nuo analoginės televizijos prie skaitmeninės televizijos Italijoje buvo pradėta tuo metu, kai prieš šią valstybę nuo 2006 m. buvo vykdoma procedūra dėl įsipareigojimų neįvykdymo, susijusi su Italijos teisės aktų televizijos programų transliavimo radijo dažnių, perėjimo prie skaitmeninio transliavimo ir skaitmeninių radijo dažnių skyrimo srityje suderinamumo su Pagrindų direktyvos, Leidimų direktyvos

ir Konkurencijos direktyvos nuostatomis. 2007 m. liepos 19 d. pagrįstoje nuomonėje Europos Komisija iš esmės pažymėjo, jog, kadangi pagal tuos Italijos teisės aktus patekti į skaitmeninio radijo ir televizijos rinką buvo leidžiama tik operatoriams, kurie jau transliavo programas naudodami analoginę technologiją, šie teisės aktai sudarė sąlygas šiems operatoriams išvengti konkurencijos. Italijos vyriausybė ėmėsi įvairių priemonių siekdama suderinti minėtus teisės aktus su Sąjungos teise.

14 Tokiomis aplinkybėmis 2009 m. balandžio 7 d. AGCOM priėmė Sprendimą 181/09/CONS; vėliau priimtas 2009 m. liepos 7 d. *legge 2008 n.88* (2008 m. Įstatymas Nr. 88) buvo pertvarkytas į įstatymą. Tame sprendime AGCOM nustatė antžeminių televizijos tinklų visiško skaitmeninimo kriterijus.

15 Minėtame sprendime, be kita ko, buvo numatyta skirti 21 nacionalinį tankintuvą; jie sudaro sąlygas įvairius signalus integruoti į bendrą duomenų srautą ir teikti kelias skaitmeninės antžeminės televizijos paslaugas tuo pat metu. Paskirstant šiuos tankintuvus naujiems operatoriams, skaitmeninius tinklus sukūrusiems operatoriams ir operatoriams, kurie jau valdė analoginius tinklus, tankintuvai buvo padalyti į tris remiantis skirtingais kriterijais skiriamų tankintuvų grupes. Be to, buvo numatyta, kad užbaigus atrankos procedūrą joks operatorius negalės būti gavęs daugiau negu penkis nacionalinius tankintuvus.

16 Tik viena iš šių grupių yra ginčo pagrindinėje byloje dalykas. Šią grupę sudaro aštuoni tankintuvai, kurių paskirtis – esamus analoginius kanalus pakeisti skaitmeniniais tinklais. Atsižvelgiant į esamų skaitmeninių radijo dažnių skaičių, kuris buvo mažesnis už šių kanalų skaičių, Sprendime 181/09/CONS buvo nustatytas vadinamasis teisingas keitimo kriterijus, grindžiamas analoginiu būdu transliuojamų programų tęstinumu. Be to, buvo numatyta, kad kiekvienam operatoriui, jau veikiančiam analoginės televizijos rinkoje, bus skirtas bent vienas tankintuvas. Tuo remiantis trys tankintuvai buvo skirti vieno tinklo operatoriams. Penki tankintuvai buvo paskirstyti daugiatinkliams operatoriams. Pastaruoju atveju *Radiotelevisione italiana SpA (RAI)* ir *Mediaset*, kurių kiekviena eksploatavo tris analoginius kanalus, buvo skirti du tankintuvai, o *Telecom Italia Media Broadcasting*, kuri eksploatavo du analoginius kanalus, gavo vieną tankintuvą.

17 *Telecom Italia Media Broadcasting* padavė skundą *Tribunale amministrativo regionale per il Lazio* (Lacijaus regiono administracinis teismas, Italija) ir juo prašė panaikinti sprendimus skirti pastaruosius tankintuvus ir sprendimus, kurie buvo tų sprendimų teisinis pagrindas. Savo skundu ši bendrovė prašo pripažinti teisę gauti papildomą tankintuvą, įpareigoti kompetentingas valdžios institucijas jai skirti tą tankintuvą arba priteisti jai iš šių institucijų žalos atlyginimą.

18 Atmetus skundą Sprendimu Nr. 1398/2014 *Telecom Italia Media Broadcasting* padavė apeliacinį skundą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui.

19 Vykstant procesui *Telecom Italia Media Broadcasting* tapo *Persidera*, kai *Rete A Spa* atliko įnašą į įstatinį kapitalą. Pastaroji bendrovė turėjo teises naudoti du nacionalinius tankintuvus. Įvykus šiam sandoriui *Persidera* turi penkis nacionalinius tankintuvus. Taigi ji pasiekė šio sprendimo 15 punkte nurodytą didžiausią leistiną ribą.

20 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiame teisme *Persidera*, be kita ko, ginčija kriterijų, taikytą esamus analoginius kanalus pakeičiant skaitmeniniais tinklais. Ji remiasi įvairiomis Sąjungos teisės nuostatomis ir nurodo vienodo požiūrio ir proporcingumo principų pažeidimą. Viena vertus, ji tvirtina, kad jai buvo taikytas 50 % keitimo koeficientas, nes tik vienas analoginis kanalas iš dviejų buvo pakeistas skaitmeniniu tinklu, o RAI ir *Mediaset* buvo taikytas 66 % keitimo koeficientas – du analoginiai kanalai iš trijų buvo pakeisti skaitmeniniais tinklais. Kita vertus, ji kritikuoja tai, kad, kalbant apie šiuos du operatorius, keitimo procese buvo atsižvelgta į neteisėtai eksploatuojamus kanalus.

21 Šiomis aplinkybėmis *Consiglio di Stato* (Valstybės Taryba, Italija) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar pagal Europos Sąjungos teisę, visų pirma SESV 56, 101, 102 ir 106 straipsnius, [Pagrindų direktyvos] 9 straipsnį, [Leidimų direktyvos] 3, 5 ir 7 straipsnius ir [Konkurencijos direktyvos] 2 ir 4 straipsnius, ir nediskriminavimo, skaidrumo, konkurencijos laisvės, proporcingumo, veiksmingumo ir informacijos pliuralizmo principus draudžiama nacionalinės teisės nuostata, kuria, siekiant nustatyti keičiant analoginius tinklus operatoriams skirtiną skaitmeninių tinklų kiekį, lygiai taip pat numatyta atsižvelgti ne tik į visiškai teisėtai valdytus analoginius tinklus, bet ir į tuos analoginius tinklus, kurie anksčiau valdyti pažeidžiant nacionalinėmis nuostatomis nustatytas koncentracijos ribas, dėl kurių pastabų yra pateikęs Teisingumo Teismas ar Europos Komisija, ar bet kuriuo atveju valdyti neturint koncesijos?

2. Ar pagal Europos Sąjungos teisę, visų pirma SESV 56, 101, 102 ir 106 straipsnius, [Pagrindų direktyvos] 9 straipsnį, [Leidimų direktyvos] 3, 5 ir 7 straipsnius ir [Konkurencijos direktyvos] 2 ir 4 straipsnius, ir nediskriminavimo, skaidrumo, konkurencijos laisvės, proporcingumo, veiksmingumo ir informacijos pliuralizmo principus draudžiama nacionalinės teisės nuostata, kuria, siekiant nustatyti keičiant analoginius tinklus operatoriams skirtiną skaitmeninių tinklų kiekį, numatyta bet kuriuo atveju atsižvelgti į visus iki to laiko valdytus analoginius tinklus, net jei jie buvo valdyti pažeidžiant nacionalinėmis nuostatomis nustatytas koncentracijos ribas, dėl kurių pastabų yra pateikęs Teisingumo Teismas ar Europos Komisija, ar bet kuriuo atveju buvo valdyti neturint koncesijos, ir kuria daugiatinkliam operatoriui konkrečiai nustatomas mažesnis paskirtų skaitmeninių tinklų kiekis, palyginti su valdytais analoginėje sistemoje, ir didesnė proporcija, nei nustatyta konkurentams?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl priimtinumo

22 Pirma, Italijos vyriausybė pabrėžia, kad prašymas priimti prejudicinį sprendimą susijęs su hipotetine problema, kuri neturi lemiamos reikšmės ginčui pagrindinėje byloje išspręsti. Šios vyriausybės teigimu, skundu pagrindinėje byloje siekiama gauti papildomą tankintuvą. *Persidera* pasiekė didžiausią leistiną penkių tankintuvų ribą.

23 Šiuo klausimu primintina, kad vykstant SESV 267 straipsnyje numatytam Teisingumo Teismo ir nacionalinių teismų bendradarbiavimui tik bylą nagrinėjantis nacionalinis teismas, atsakingas už sprendimo priėmimą, atsižvelgdamas į konkrečios bylos aplinkybes, turi įvertinti, ar reikia pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą, kad galėtų priimti savo sprendimą, ir kokia Teisingumo Teismui pateikiamų klausimų svarba. Todėl iš principo Teisingumo Teismas turi priimti sprendimą tuo atveju, kai pateikiami klausimai susiję su Sąjungos teisės išaiškinimu (2016 m. rugsėjo 6 d. Sprendimo *Petruhhin*, C-182/15, EU:C:2016:630, 19 punktas ir nurodyta jurisprudencija).

24 Remiantis tuo, darytina išvada, kad nacionalinio teismo pateiktiems klausimams dėl Sąjungos teisės aiškinimo, atsižvelgiant į jo paties nurodytas faktines aplinkybes ir teisinius pagrindus, kurių tikslumo Teisingumo Teismas neprivalo tikrinti, taikoma svarbos prezumpcija. Teisingumo Teismas gali atsisakyti priimti sprendimą dėl nacionalinio teismo pateikto prašymo, tik jeigu akivaizdu, kad prašomas Sąjungos teisės išaiškinimas visiškai nesusijęs su pagrindinės bylos aplinkybėmis ar dalyku, jeigu problema hipotetinė arba jeigu Teisingumo Teismas neturi informacijos apie faktines ir teisines aplinkybes, būtinos tam, kad būtų naudingai atsakyta į jam pateiktus klausimus (2016 m. balandžio 14 d. Sprendimo *Polkomtel*, C-397/14, EU:C:2016:256, 37 punktas ir nurodyta jurisprudencija ir 2016 m. spalio 13 d. Sprendimo *Prezes Urzędu Komunikacji Elektronicznej ir Petrotel*, C-231/15, EU:C:2016:769, 16 punktas).

25 Nagrinėjamu atveju iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad *Persidera* pareikštu ieškiniu siekiama ne tik, kad būtų skirtas papildomas tankintuvas, bet ir kad būtų priteistas žalos atlyginimas. Savo ieškiniu *Persidera* ginčija taisyklių, taikomų analoginių kanalų pakeitimui skaitmeniniais tinklais, suderinamumą su Sąjungos teise, o pateiktais klausimais konkrečiai siekiama sudaryti sąlygas prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui įvertinti minėtą suderinamumą ir prašymą atlyginti žalą. Tokiomis aplinkybėmis nėra akivaizdu, kad ginčas pagrindinėje byloje yra hipotetinis.

26 Antra, Italijos vyriausybė ir *Reti Televisive Italiane SpA* iš esmės teigia, jog Teisingumo Teismas neturi informacijos apie faktines ir teisines aplinkybes, būtinos tam, kad būtų naudingai atsakyta į pateiktus klausimus.

27 Šiuo aspektu reikia priminti, jog siekiant pateikti Sąjungos teisės išaiškinimą, kuris būtų naudingas nacionaliniam teismui, reikia, kad tas teismas tiksliai laikytųsi prašymo priimti prejudicinį sprendimą turinio reikalavimų, aiškiai išdėstytų Teisingumo Teismo procedūros reglamento 94 straipsnyje, kuris prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui turi būti žinomas (šiuo klausimu žr. 2016 m. liepos 5 d. Sprendimo *Ognyanov*, C-614/14, EU:C:2016:514, 18 ir 19 punktus ir nurodytą jurisprudenciją ir 2016 m. spalio 27 d. Sprendimo *Audace ir kt.*, C-114/15, EU:C:2016:813, 35 punktą).

28 Taigi, kaip nurodyta Procedūros reglamento 94 straipsnio c punkte, pačiame sprendime dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą turi būti išdėstytos priežastys, paskatinusios šį prašymą teikiantį teismą kelti klausimą dėl tam tikrų Sąjungos teisės nuostatų išaiškinimo ar galiojimo, ir jo nustatytas šių nuostatų bei pagrindinėje byloje taikomų nacionalinės teisės aktų ryšys.

29 Be to, kaip numatyta Procedūros reglamento 94 straipsnio a punkte, pačiame sprendime dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą turi būti bent išdėstyti faktiniai duomenys, kuriais grindžiami klausimai. Pagal Teisingumo Teismo jurisprudenciją šie reikalavimai ypač taikytini konkurencijos srityje, kuriai būdingos sudėtingos teisinės ir faktinės situacijos (šiuo klausimu žr. 2008 m. sausio 31 d. Sprendimo *Centro Europa 7*, C-380/05, EU:C:2008:59, 58 punktą ir nurodytą jurisprudenciją ir 2013 m. gruodžio 12 d. Nutarties *Umbra Packaging*, C-355/13, nepaskelbta Rink., EU:C:2013:867, 23 punktą ir nurodytą jurisprudenciją).

30 Nagrinėjamu atveju, pirma, reikia pažymėti, kad prašyme priimti prejudicinį sprendimą nėra pateikta jokių paaiškinimų dėl SESV 56, 101, 102 ir 106 straipsnių svarbos ginčui pagrindinėje byloje išspręsti.

31 Viena vertus, iš Teisingumo Teismui pateiktos informacijos matyti, kad visi ginčo pagrindinėje byloje elementai susiję tik su Italijos valstybės vidaus situacija. SESV 56 straipsnis netaikytinas tokiai situacijai (šiuo klausimu žr. 2016 m. lapkričio 15 d. Sprendimo *Ullens de Schooten*, C-268/15, EU:C:2016:874, 47 punktą ir nurodytą jurisprudenciją).

32 Kita vertus, nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą nėra jokios informacijos apie faktines ir teisines aplinkybes, kuri leistų įvertinti klausimą, ar (ir kiek) vieną iš pagrindinėje byloje aptariamų operatorių, eksploatuojančių analoginius kanalus, galima laikyti įmone, kaip ji suprantama pagal SESV 106 straipsnį, ir ar (ir kiek) pagal pagrindinėje byloje nagrinėjamus nacionalinės teisės aktus, kurie buvo taikyti pereinant prie skaitmeninio transliavimo, tokiai įmonei gali būti suteiktos specialiosios teisės, prieštaraujančios SESV 101 ir 102 straipsniams.

33 Antra, pažymėtina, jog pateikti klausimai pagrįsti faktine prielaida, kad kai kurie analoginiai kanalai, į kuriuos atsižvelgta keitimo procese, buvo valdomi netinkamai arba neteisėtai, t. y. pažeidžiant nustatytas koncentracijos ribas arba neturint koncesijos. Žinoma, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nenurodė nieko išsamiau dėl šios prielaidos, o ją taip pat ginčija Italijos vyriausybė, *Reti Televisive Italiane* ir RAI.

34 Vis dėlto, nepaisant to, kad pagal šio sprendimo 24 punkte nurodytą jurisprudenciją Teisingumo Teismas neturi tikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo aprašytų faktinių aplinkybių tikslumo, reikia pažymėti, jog prejudiciniai klausimai nėra susiję su atitinkamų analoginių kanalų tinkamu eksploatavimu atsižvelgiant į NBRS. Iš tiesų šie klausimai susiję su tuo, ar į tariamai netinkamai eksploatuotus analoginius kanalus gali būti atsižvelgta taip pat kaip į tinkamai eksploatuotus kanalus, juos keičiant skaitmeniniais tinklais. Kaip savo išvados 37–40 punktuose pažymėjo generalinė advokatė, Teisingumo Teismas gali pateikti naudingą atsakymą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui remdamasis to teismo pateikta bylos medžiaga ir darydamas faktinę prielaidą, kad tik tas teismas prireikus gali paneigti, kad analoginiai kanalai buvo eksploatuoti netinkamai arba neteisėtai atsižvelgiant į nacionalinę teisę ir (arba) NBRS nuostatas.

35 Iš to, kas išdėstyta, išplaukia, kad pateikti klausimai yra nepriimtini, kiek jie susiję su SESV 56, 101, 102 ir 106 straipsnių aiškinimu.

Dėl esmės

36 Savo klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Pagrindų direktyvos 9 straipsnis, Leidimų direktyvos 3, 5 ir 7 straipsniai, Konkurencijos direktyvos 2 ir 4 straipsniai ir nediskriminavimo ir proporcingumo principai turi būti aiškinami taip, kad pagal juos draudžiama nacionalinės teisės nuostata, pagal kurią esamus analoginius kanalus keičiant skaitmeniniais tinklais atsižvelgiama į neteisėtai valdomus analoginius kanalus ir teisėtai valdomus analoginius kanalus ir pagal kurią, šiems kanalams taikant tą patį keitimo kriterijų, vienam operatoriui skiriamų skaitmeninių tinklų skaičius, palyginti su eksploatuotais analoginiais kanalais, proporcingai daugiau sumažinamas negu jo konkurentams.

37 Pirma, reikia priminti, kad Pagrindų direktyvos 8 straipsniu valstybės narės įpareigotos užtikrinti, kad NRI imtųsi visų pagrįstų priemonių konkurencijai elektroninių ryšių paslaugų teikimo srityje skatinti, prižiūrėdamos, kad elektroninių ryšių sektoriuje nebūtų konkurencijos iškraipymų ir ribojimo, ir šalindamos išlikusias kliūtis teikti šias paslaugas Sąjungos lygiu (2008 m. sausio 31 d. Sprendimo *Centro Europa 7*, C-380/05, EU:C:2008:59, 81 punktas; 2009 m. gruodžio 3 d. Sprendimo *Komisija / Vokietija*, C-424/07, EU:C:2009:749, 92 punktas ir 2013 m. lapkričio 7 d. Sprendimo *UPC Nederland*, C-518/11, EU:C:2013:709, 50 punktas).

38 Pagal šio straipsnio 1 dalį vykdydamos Pagrindų direktyvoje ir, be kita ko, Leidimų direktyvoje nurodytas reguliavimo užduotis NRI turi imtis visų reikiamų priemonių, skirtų minėto straipsnio 2–4 dalyse nurodytiems tikslams pasiekti; šie tikslai yra skatinti konkurenciją elektroninių ryšių tinklų ir elektroninių ryšių paslaugų teikimo srityje, prisidėti prie vidaus rinkos plėtros ir rūpintis Sąjungos piliečių interesais (šiuo klausimų žr. 2014 m. birželio 19 d. Sprendimo *TDC*, C-556/12, EU:C:2014:2009, 39 punktą ir 2016 m. rugsėjo 15 d. Sprendimo *Koninklijke KPN ir kt.*, C-28/15, EU:C:2016:692, 46 punktą).

39 Pagal Konkurencijos direktyvos 4 straipsnio 2 dalį, Leidimų direktyvos 5 straipsnio 2 dalies antrą pastraipą, 7 straipsnio 3 dalį ir Pagrindų direktyvos 9 straipsnio 1 dalį radijo dažnių naudojimo teisės turi būti skiriamos remiantis objektyviais, skaidriais, nediskriminaciniais ir proporcingais kriterijais. Pastaroji sąlyga reiškia, kad šie kriterijai turi būti tinkami iškeltam tikslui pasiekti ir neviršyti to, kas būtina tam tikslui pasiekti (šiuo klausimu žr. 2015 m. balandžio 23 d. Sprendimo *Komisija / Bulgarija*, C-376/13, nepaskelbtas Rink., EU:C:2015:266, 65 ir 84 punktus).

40 Kaip savo išvados 47 punkte nurodė generalinė advokatė, šių kriterijų turi būti laikomasi ne tik pirmą, bet ir kiekvieną kartą skiriant dažnius, pratęsiant jų naudojimo terminą arba, kaip pagrindinės bylos aplinkybėmis, keičiant radijo dažnius, kai pereinama prie skaitmeninio transliavimo.

41 Galiausiai iš Leidimų direktyvos 5 straipsnio 6 dalies matyti, jog NRI užtikrina, kad perduodant ar sukaupus radijo dažnių naudojimo teises nebūtų iškreipta konkurencija.

42 Iš šių nuostatų išplaukia, kad NBRS, be kita ko, grindžiama veiksmingos ir neiškreiptos konkurencijos tikslu ir ja siekiama konkurencijos plėtros, visų pirma laikantis vienodo požiūrio ir proporcingumo principų.

43 Šiuo klausimu jau buvo nuspręsta, kad pagal NBRS nuostatas, visų pirma Pagrindų direktyvos 9 straipsnio 1 dalį, Leidimų direktyvos 5 straipsnio 1 dalį ir Konkurencijos direktyvos 4 straipsnio 1 punktą, draudžiamos nacionalinės priemonės, kurios užfiksavo ir (arba) užfiksuoja nacionalinės rinkos struktūrą ir apsaugo šioje rinkoje jau veikiančių nacionalinių operatorių pozicijas, trukdo arba apriboja galimybę naujiems operatoriams patekti į šią rinką, jeigu šios priemonės nėra pagrįstos bendrojo intereso tikslais ir parengtos remiantis objektyviais, skaidriais, nediskriminaciniais ir proporcingais kriterijais (šiuo klausimu žr. 2008 m. sausio 31 d. Sprendimo *Centro Europa 7*, C-380/05, EU:C:2008:59, 95–107 punktus).

44 Reikia konstatuoti, jog NBRS nuostatoms taip pat prieštarautų tai, kad jau rinkoje esančio operatoriaus naudai būtų paliktas ar net sustiprintas nepagrįstas konkurencinis pranašumas, įgytas pažeidžiant teisinius reikalavimus ir prieštaraujantis veiksmingos ir neiškreiptos konkurencijos tikslui, kartu trukdantis naujiems operatoriams patekti į rinką arba apribojantis šią galimybę.

45 Remiantis tuo, darytina išvada, kad, kaip savo išvados 70 punkte iš esmės pažymėjo generalinė advokatė, pagal NBRS nuostatas draudžiama, analoginius dažnius keičiant skaitmeniniais dažniais, atsižvelgti į neteisėtai eksploatuojamus analoginius kanalus, nes dėl tokio atsižvelgimo pratęsiamas ar net sustiprinamas nepagrįstas konkurencinis pranašumas.

46 Antra, siekiant prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui pateikti naudingą atsakymą, jeigu tas teismas konstatuotų, kad visi atitinkami kanalai buvo neteisėtai eksploatuojami, reikia priminti, jog pagal bendrąjį vienodo požiūrio principą, kaip Sąjungos bendrąjį principą, reikalaujama, kad panašios situacijos nebūtų vertinamos skirtingai, o skirtingos – vienodai, jeigu toks vertinimas nėra objektyviai pagrįstas (žr. 2008 m. gruodžio 16 d. Sprendimo *Arcelor Atlantique ir Lorraine ir kt.*, C-127/07, EU:C:2008:728, 23 punktą ir nurodytą jurisprudenciją). Situacijų panašumą reikia vertinti, be kita ko, atsižvelgiant į teisės akto, kuriame atitinkamas skirtumas nustatytas, paskirtį ir tikslą. Be to, taip turi būti atsižvelgta į srities, kuriai tas aktas priklauso, principus ir tikslus (šiuo klausimu žr. 2008 m. gruodžio 16 d. Sprendimo *Arcelor Atlantique ir Lorraine ir kt.*, C-127/07, EU:C:2008:728, 26 punktą ir nurodytą jurisprudenciją).

47 Pirma, pažymėtina, kad, kaip tai savo išvados 53 punkte padarė generalinė advokatė, operatorių, kaip antai *Persidera*, RAI ir *Mediaset*, kurie eksploatavo analoginius kanalus Italijoje, padėtis iš principo yra panaši kalbant apie šių kanalų pakeitimą skaitmeniniais tinklais pereinant prie skaitmeninio transliavimo.

48 Antra, iš Teisingumo Teismui pateiktos informacijos matyti, kad analoginiai kanalai, kuriuos eksploatavo šie trys daugiatinkliai operatoriai, buvo pakeisti skaitmeniniais tinklais taikant šio sprendimo 16 punkte nurodytą vadinamąjį teisingą keitimo kriterijų. Taigi iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad kiekvieno operatoriaus eksploatuotų kanalų skaičius buvo pakeistas į tiek pat skaitmeninių tinklų atėmus vieną kanalą. Todėl *Persidera*, kuri eksploatavo du analoginius kanalus, buvo skirtas vienas skaitmeninis tinklas, o RAI ir *Mediaset*, kurių kiekviena eksploatavo tris analoginius kanalus, gavo po du skaitmeninius tinklus. Kitaip tariant, nors pastariesiems dviem operatoriams buvo taikytas 66,67 % keitimo santykis ir jie abu gavo po du skaitmeninius tinklus už tris analoginius kanalus, šis keitimo santykis *Persidera* atveju tebuvo 50 %, nes ji gavo tik vieną skaitmeninį tinklą už savo du analoginius kanalus. Taigi tos pačios priemonės,

naikinant vieną analoginį kanalą, taikymas analoginius dažnius keičiant skaitmeniniais dažniais pasireiškia skirtingų keitimo koeficientų taikymu, kuris *Persidera* padarė didesnę įtaką negu RAI ir *Mediaset*.

49 Tokiomis aplinkybėmis reikia konstatuoti, kad, kaip savo išvados 54–57 punktuose pažymėjo generalinė advokatė, nacionalinės teisės nuostata, kaip antai nagrinėjama pagrindinėje byloje, reiškia skirtingą požiūrį į konkuruojančius operatorius, kurių padėtis vis dėlto yra panaši.

50 Trečia, iš Teisingumo Teismui pateiktų pastabų matyti, kad vadinamasis teisingas keitimo kriterijus buvo pagrįstas būtinybe užtikrinti televizijos pasiūlos tęstinumą. Be to, skirtingą požiūrį lėmė fiziniai apribojimai, susiję su techninių galimybių padalyti radijo dažnius nebuvimu.

51 Šiuo klausimu konstatuotina, kad, kaip savo išvados 64 punkte pažymėjo generalinė advokatė, televizijos paklausos tęstinumu prisidedama prie vartotojų apsaugos, o ši, be to, aiškiai yra vienas iš Pagrindų direktyvos 8 straipsnio 4 dalyje nurodytų tikslų. Taigi, esamus analoginius kanalus keičiant skaitmeniniais tinklais, NRI gali atsižvelgti į televizijos paklausos tęstinumo tikslą ir kartu turi užtikrinti, kad atliekant šį keitimą būtų paisoma visų Pagrindų direktyvos 8 straipsnyje nurodytų tikslų ir būtinybės veiksmingai valdyti radijo dažnius, kaip antai numatytos tos pačios direktyvos 9 straipsnio 1 dalyje.

52 Žinoma, esamus analoginius kanalus keičiant skaitmeniniais tinklais galima užtikrinti televizijos, iki tol transliuotos naudojant analoginę technologiją, paklausos tęstinumą.

53 Tačiau priemonė, pagal kurią jau rinkoje esantiems operatoriams skiriama daugiau skaitmeninių radijo dažnių negu pakanka jų televizijos paklausai užtikrinti, viršija tai, kas būtina minėtam tikslui pasiekti, taigi yra neproporcinga.

54 Be to, reikia pažymėti, kad,esamus analoginius kanalus keičiant skaitmeniniais tinklais, NRI turi atsižvelgti į fizinius apribojimus, susijusius su techninių galimybių padalyti radijo dažnius nebuvimu. Esant tokiai situacijai ir turint tikslą skatinti veiksmingą radijo dažnių naudojimą ir valdymą, kaip, be kita ko, numatyta Pagrindų direktyvos 8 straipsnio 2 dalies d punkte, galima pagrįsti mažesnio ar didesnio skaitmeninių tinklų skaičiaus, palyginti su eksploatuojamais analoginiais kanalais, skyrimą.

55 Nagrinėjamu atveju iš Teisingumo Teismui pateiktos informacijos matyti, kad skaitmeniniu tankintuvu sudaromos sąlygos transliuoti nuo penkių iki šešių tokios pačios transliavimo kokybės kanalų kaip transliuojant analoginiu būdu arba transliuoti tris skaitmeninius didelės raiškos kanalus, t. y. naudojant pažangesnę technologiją. Taigi, kaip savo išvados 67 punkte nurodė generalinė advokatė (su sąlyga, kad tai patikrins prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas), atrodo, vieno tankintuvo galėjo pakakti, kad tokie operatoriai kaip RAI ir *Mediaset* galėtų užtikrinti savo trijų analoginių panašios kokybės kanalų tęstinumą, ir antro tankintuvo skyrimu viršijama tai, kas būtina šiuo tikslu. Be to, kaip matyti iš išvados 79 punkto, neatrodo, kad radijo dažnių nedalumo išsaugojimu pakankamai pagrindžiamas pagrindinėje byloje nagrinėjamas skirtingas požiūris, o tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

56 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į pateiktus klausimus reikia atsakyti taip:

– Pagrindų direktyvos 9 straipsnis, Leidimų direktyvos 3, 5 ir 7 straipsniai ir Konkurencijos direktyvos 2 ir 4 straipsniai turi būti aiškinami taip, kad pagal juos draudžiama nacionalinės teisės nuostata, pagal kurią, esamus analoginius kanalus keičiant skaitmeniniais tinklais, atsižvelgiama į neteisėtai valdomus analoginius kanalus, nes taip pratęsiamas ar net sustiprinamas nepagrįstas konkurencinis pranašumas,

– nediskriminavimo ir proporcingumo principai turi būti aiškinami taip, kad pagal juos draudžiama nacionalinės teisės nuostata, pagal kurią, taikant tą patį keitimo kriterijų, vienam operatoriui skiriamų skaitmeninių tinklų skaičius, palyginti su eksploatuotais analoginiais kanalais, proporcingai daugiau sumažinamas negu jo konkurentams, jeigu tai nėra objektyviai pagrįsta ir proporcinga jo tikslui. Televizijos pasiūlos tęstinumas yra teisėtas tikslas, kuriuo galima pagrįsti tokį skirtingą požiūrį. Tačiau nuostata, pagal kurią jau rinkoje esantiems operatoriams skiriama daugiau skaitmeninių radijo dažnių, negu pakanka jų televizijos paklausai užtikrinti, viršija tai, kas būtina minėtam tikslui pasiekti, taigi yra neproporcinga.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

57 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (ketvirtoji kolegija) nusprendžia:

1. **2002 m. kovo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2002/21/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų bendrosios reguliavimo sistemos (Pagrindų direktyva), iš dalies pakeistos 2009 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/140/EB, 9 straipsnis, 2002 m. kovo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2002/20/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų leidimo, iš dalies pakeistos Direktyva 2009/140, 3, 5 ir 7 straipsniai ir 2002 m. rugsėjo 16 d. Komisijos direktyvos 2002/77/EB dėl konkurencijos elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų rinkose 2 ir 4 straipsniai turi būti aiškinami taip, kad pagal juos draudžiama nacionalinės teisės nuostata, pagal kurią, esamus analoginius kanalus keičiant skaitmeniniais tinklais, atsižvelgiama į neteisėtai valdomus analoginius kanalus, nes taip pratęsiamas ar net sustiprinamas nepagrįstas konkurencinis pranašumas,**

2. **Nediskriminavimo ir proporcingumo principai turi būti aiškinami taip, kad pagal juos draudžiama nacionalinės teisės nuostata, pagal kurią, taikant tą patį keitimo kriterijų, vienam operatoriui skiriamų skaitmeninių tinklų skaičius, palyginti su eksploatuotais analoginiais kanalais, proporcingai daugiau sumažinamas negu jo konkurentams, jeigu tai nėra objektyviai pagrįsta ir proporcinga jo tikslui. Televizijos pasiūlos tęstinumas yra teisėtas tikslas, kuriuo galima pagrįsti tokį skirtingą požiūrį. Tačiau nuostata, pagal kurią jau rinkoje esantiems operatoriams skiriama daugiau skaitmeninių radijo dažnių, negu pakanka jų televizijos paklausai užtikrinti, viršija tai, kas būtina minėtam tikslui pasiekti, taigi yra neproporcinga.**

Parašai.